

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”
ЗАЕДНО ПИШЕМ ИСТОРИЯТА

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ
НА
професионално направление
3.8. Икономика
в Шуменски университет
„Епископ Константин Преславски”
2026-2035 г.

Шумен

2025

Стратегия за развитие на ПН 3.8. „Икономика“ в ШУ	Издание 1	Редакция 0	21.10.2025 г.	стр. 1 от 7

Въведение

Настоящата Стратегия има за цел да дефинира състоянието и основните насоки за развитие на професионално направление 3.8. Икономика в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” за периода 2026-2035 г.

Тя е изготвена в съответствие със Стратегия за развитие на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, приета на заседание на Академичния съвет (протокол № 13/ 18.07.2025 г.) и с нормативната база на университета.

В основата на образователната, научноизследователската и организационно-управленската дейност на професионалното направление са залегнали европейските и националните приоритети, представени в документите, визиращи европейските и националните образователни политики:

- Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа 2020“ (2010);
- Стратегия „Европа 2030“;
- Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР);
- Закон за висшето образование;
- Закон за развитие на академичния състав в Република България;
- Национална квалификационна рамка на Република България;
- Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България 2012 – 2030 г. (2012 г.);
- Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите;
- Националната програма за развитие „България 2030“;
- Национална стратегия за учене през целия живот;
- Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030;
- Стратегия за развитие на висшето образование в България 2021 – 2030 г.;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030);
- и др.

В съответствие с **мисията на Шуменския университет** да играе ключова роля в българското образователно, научно и културно пространство и да предоставя академично образование на европейско равнище, **мисията на професионалното направление е: да подготвя и осигурява специалисти – икономисти за нуждите на Североизточния регион и на страната.**

Анализ на състоянието

Подготовката на специалисти в областта на икономиката е важна част от академичния профил на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, който израства от педагогическо учебно заведение до класически широкопрофилен университет. Професионално направление 3.8 Икономика е част от образователния профил на Факултета

Стратегия за развитие на ПН 3.8. „Икономика“ в ШУ	Издание 1	Редакция 1	21.10.2025 г.	стр. 2 от 7

по математика и информатика и се интегрира успешно в академичната му структура като допринася за разширяване и обогатяване на кръга от професионални направления.

Факултетът по математика и информатика при ШУ „Епископ Константин Преславски“ е създаден през 1991 г. Той е авторитетен център за подготовка на специалисти в областта на математиката, информатиката и икономиката, и научни изследвания. В него се обучават студенти в ОКС „бакалавър“, ОКС „магистър“ и ОНС „доктор“ по четири акредитирани направления: 1.3 Педагогика на обучението по..., 3.8 Икономика, 4.5 Математика и 4.6 Информатика и компютърни науки. Основните предизвикателства пред професионалните направления във факултета са свързани с повишаване на наличния потенциал на работната ръка и това очертава значимостта му.

Специалност „Икономика“ се създава с решение на АС на Шуменски университет (Протокол № 3 от 20.12.1996г.) през учебната 1997/98 год., в отговор на нарасналите потребности на практиката от подготвени специалисти по икономика. Университетът е едно от висшите училища, в които се подготвят широкопрофилни кадри по икономика. Подготовката за създаването на специалността обхваща шест годишен период, който води началото си от 1991 год., когато се разкрива и се обучават студенти по специалност „Математика и икономика“. Съществен принос за успешното реализиране на специалност „Икономика“ допринася участието в TEMPUS проект по икономика JEP 11309/96 година.

Обучението в професионалното направление се осъществява чрез специалност „Икономика“ в ОКС „бакалавър“ и три програми в ОКС „магистър“ в платено обучение: „Икономика и управление на бизнеса“, „Управление на проекти и програми“ и „Корпоративни финанси и счетоводство“.

Обучението се извършва във Факултета по математика и информатика. В него участват, както преподаватели от катедра „Икономика и математическо моделиране“, така и от други катедри във факултета и университета. Те съчетават традициите в съответните теоретични области със съвременните научни постижения, с изследване на актуални за региона и страната проблеми, продиктувани от промените и изискванията на съвременните образователни процеси.

Професионално направление 3.8 Икономика спомага за изграждането на оптимална образователна и научна среда, включваща висококвалифицирани преподавателски екипи с потенциал за осъществяване на редица съвместни интердисциплинарни научни и образователни дейности.

Ситуационен анализ

- Търсенето на труд се очаква да се ориентира във все по-голяма степен от лица с ниско равнище или без образование към работна сила с по-високо равнище на образование. Динамиката в такава посока се обуславя от една страна от сравнително бързия спад на населението в трудоспособна възраст, а от друга страна – от нарастването на броя на заетите лица.

- Навлизането на ИИ, предполага необходимост от нови специалисти в

Стратегия за развитие на ПН 3.8. „Икономика“ в ШУ	Издание 1	Редакция 1	21.10.2025 г.	стр. 3 от 7

професията и преквалифициране на действащи икономисти до 2035г. В този контекст ще се засили тенденцията за появяване на работни места с прилагане на нерутинни умения;

- Изискването за комбинация от основни компетентности и специализирани умения се очаква да се засили при много от новопоявилите се работни места. Промените в организацията на труда ще ускори търсенето на лица с по-многогранни умения - междуличностни, математически, научни и аналитични;

- Засилването на поляризацията между търсенето на висококвалифицирани и нискоквалифицирани работни места ще доведе до търсене за работни позиции, определяни по-рано като приложни, което изисква средно или дори високо ниво на квалификация.

Силни страни:

- Обучението в професионално направление 3.8 Икономика отговаря във висока степен на потребностите на пазара на труда в Североизточния регион, който има разнообразна и динамична стопанска структура;

- Конкурентната среда в предлагането на обучение по икономика в региона не потиска, а откроява наличието на регионално търсене и поток от кандидат-студенти;

- Изграден е авторитетен експертен потенциал, добре подготвен преподавателски състав, покриващ широк спектър от специалности;

- Налична е силно развита информационна инфраструктура с широк набор от мрежови услуги за студенти и преподаватели;

- Създадени са контакти със специалисти от практиката, мотивирани да допринасят за подготовката на студентите и в изследователската дейност на Шуменския университет;

- Осигурени са възможности за повишаване на професионалната квалификация чрез магистърски програми в направление „Икономика“;

- Осъществява се разнообразна научноизследователска дейност;

- Изградена е организационна структура за обучение в професионалното направление. Тя позволява провеждането на гъвкава образователна политика, съобразена с динамиката на пазара на труда, която създава благоприятна среда за интердисциплинарни взаимодействия и вътрешна мобилност;

- Създадена е солидна материална база, която се развива и обогатява перманентно;

- Налична е силно развита информационна инфраструктура с широк набор от мрежови услуги за студенти и преподаватели;

- Създадена е мрежа от специалисти от различни институции, мотивирани да участват в подготовката на студентите и в изследователската дейност на Шуменския университет;

- Осъществява се разнообразна научноизследователска, художествено-творческа и спортна дейност.

Предизвикателства:

Стратегия за развитие на ПН 3.8. „Икономика“ в ШУ	Издание 1	Редакция 1	21.10.2025 г.	стр. 4 от 7

- Демографска криза, интензивна емиграция на младите хора, водещи до намаляване на броя на кандидат-студентите;
- Ограничителна политика от страна на държавните институции, изразяваща се в прекратяване на държавната поръчка за направление Икономика в Шуменския университет;
- Засилваща се конкуренция от страна на национални и чуждестранни университети;
- Бързо навлизащи технологии като внедряване на изкуствения интелект, които сериозно влияят върху прилаганите методи за обучение и оценка на знанията.

Възможности:

При ограничителната политика от страна МОН, която пряко възпрепятства развитието на направлението за стабилното развитие на направлението е необходимо:

- Отстояване на мястото на направлението в университета, чрез поставяне на въпроса за възстановяване на държавната поръчка пред държавните институции;
- Включване на научния и експертен потенциал на добре подготвения преподавателски състав в направлението в преподаването на по-широк спектър от специалности не само във ФМИ, а и в университета;
- Осъществяване на платен прием по икономика и анализ на тенденциите в тази насока с цел оптимизиране на формите на обучение - редовно, задочно и при наличие на условия - дистанционно;
- Развитие на интердисциплинарни специалности с направления математика и информатика, при прецизно отчитане на потребностите на пазара на труда и интересите на кандидат-студентите;
- Надграждане на кампанията за привличане на студенти сред завършилите средно образование в предходни години, предвид ниския процент на хора с висше образование в региона;
- Създаване на възможности за привличане в професионалното направление на млади хора от българската диаспора и от българските културно-просветни центрове в чужбина.

Основната **стратегическа цел** на професионално направление Икономика е: ***да подготвя висококвалифицирани специалисти - икономисти, които притежават знания, умения, лични и професионални компетентности, способност и стремеж към непрекъснато самоусъвършенстване, самообразование и саморегулация; да организира студентите за активно участие в образователния процес; да поддържа и подобрява качеството на обучението и научноизследователската дейност.***

В изпълнение на мисията и стратегическата цел на професионалното направление във **визията** за неговото развитие се предвиждат следните приоритетни дейности:

Стратегия за развитие на ПН 3.8. „Икономика“ в ШУ	Издание 1	Редакция 1	21.10.2025 г.	стр. 5 от 7

1. Образователен процес

- Въвеждане на иновативни методи и съобразяване с динамичните условия на социално-икономическата среда;
- Изграждане у студентите на административна и организационна култура, развиване у тях на ключови трансверсални компетентности, необходими в бъдещата им професионална реализация;
- Адаптиране на класическите методи за обучение и оценяване, съобразно навлизането на ИИ в учебния процес и администрацията;
- Увеличаване на дела на практическата подготовка чрез партньорства с бизнеса, държавни институции и заинтересовани организации;
- Развитие на електронни и хибридни форми на обучение в помощ на учебния процес;
- Усъвършенстване на чуждоезиковата подготовка и стимулиране на мобилността на студенти и преподаватели.

2. Научноизследователска дейност

- Насърчаване на фундаментални и приложни изследвания в областта на икономиката по различните учебни дисциплини;
- Участие в междофакултетски, междууниверситетски и международни изследователски екипи;
- Активизиране на включване в национални и международни проекти;
- Повишаване на публикационната активност в индексирани научни издания;
- Подкрепа за младите изследователи чрез участие в научни проекти, школи, семинари и грантове.

3. Международна дейност и интеграция

- Разширяване на договорите за сътрудничество с университети и факултети с икономическа насоченост в Европа и света;
- Търсене на възможности за създаване на съвместни магистърски програми с чуждестранни партньори;
- Търсене на възможности за включване в международни научни мрежи.

4. Кадрово развитие

- Привличане на изявени специалисти от практиката с иновативен потенциал;
- Подкрепа за академичното израстване чрез целево финансиране за провеждане на квалификационни дейности и командировки с научна цел.

5. Работа със студентите

- Активно включване на студентите в изследователски и проектни дейности;
- Развитие на предприемачески умения, гражданска отговорност и подпомагане на

Стратегия за развитие на ПН 3.8. „Икономика“ в ШУ	Издание 1	Редакция 1	21.10.2025 г.	стр. 6 от 7

кариерната ориентация и реализация;

- Подкрепа за студентски инициативи, научни клубове и практико-приложни конкурси;
- Стимулиране на съвместна работа между студенти от различни ОКС и по общи проекти.

6. Социална и регионална роля

- Методическа колаборация с бизнеса и заинтересовани институции в региона;
- Развитие на Лаборатория за устойчиви образователни практики по икономика;
- Активна работа с местни и национални бизнеси и институции за решаване на образователни и социални проблеми;
- Стимулиране на научни, културни и спортни инициативи (състезания, изложби, концерти и т.н.) обогатяващи социалния живот на студентите.

Очаквани резултати

- Повишено качество и конкурентоспособност на завършилите специалисти;
- Утвърдено научно присъствие на направлението на национално и международно ниво;
- По-голяма видимост и привлекателност за студентите от региона, както и за чуждестранни студенти;
- Поддържане на устойчива връзка „образование-наука-практика“;
- Развитие на мрежа от алумни в подкрепа на направлението.

Настоящата стратегия е приета на заседание на КС на ИММ с Протокол № КД-01-04/21.10.2025 г.

Настоящата стратегия е приета на заседание на ФС на ФМИ с Протокол № ФД-02-03/24.10.2025 г.

Стратегия за развитие на ПН 3.8. „Икономика“ в ШУ	Издание 1	Редакция 1	21.10.2025 г.	стр. 7 от 7